

[Politické struktury jako struktury sociální]

Ladislav Hejdánek

jedná se o část původního dokumentu:

[\[Příležitostné poznámky, 1981\]](#)

- ♦ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 5. 12. 1981
- ♦ philosophical diary – record, Czech, origin: 5. 12. 1981

[Politické struktury jako struktury sociální]

To, čemu říkáme „politická situace“, je jednou stránkou či jednou vrstvou světa, v němž člověk žije, do něhož je „situován“. Už když se člověk narodí, rodí se do společnosti; bez ochranného a stimulujícího působení druhých lidí by žádný lidský novorozenec neobstál. Nejde tu jen o fyzickou stránku péče, ale také a snad především o stránku sociální a psychickou. Novorozenec není schopen reagovat na vše, čím je od počátku ve svém životě obkloповán a co je nezbytné pro jeho zdárný další rozvoj; postupně se však rozvíjí a rozšiřuje i zjemňuje jeho reaktivita. A tak teprve mnohem později je schopen rozpoznat složitost vztahů, do nichž je od samého počátku zaplétán a v nichž nepřestane vězet po celý svůj život (na tomto místě ani nebudeme připomínat, jak tyto vztahy jsou připraveny ho přijmout ještě dávno před jeho narozením a jak se k němu upínají nezřídka ještě velmi dlouho po jeho smrti, někdy dokonce neuvěřitelně dlouho).

Politické struktury v širším smyslu jsou vlastně totožné se strukturami sociálními všude tam, kde došlo k vytvoření obce nebo jejího analogon. Toto vymezení termínu je spjato s etymologií: „*polis*“ je řecký termín pro obec. Obec je jen jistým způsobem integrované společenství určitého okruhu lidí. I když se řecká *polis* významně odlišila od takových společenství, jako je kmenová vesnice či tábor, ba dokonce i od vyšších společenství založených na více či méně výrazné integraci několika vesnic, nebo dokonce i kmenů atd., můžeme za obec v politickém smyslu považovat každé sdružení většího počtu lidí (přesahujícího tzv. „velkou rodinu“), které si je vědomo nutnosti dodržovat určité formy vzájemného styku uvnitř tohoto společenství, které usnadňují a zároveň normují především život pospolitý, ale nezbytně do jisté míry i soukromý.

Již u řady vyšších savců shledáváme, že se mláďata nerodí jen matce (samici), ba ani jen páru (rodičům), nýbrž že se rodí do smečky. Lidská „smečka“ se na jisté úrovni mění v „kmen“ a kmen se na jisté úrovni mění v jakési počáteční, primitivní politické společenství, totiž obec. Už v kmenu dochází k dělbě práce a diferenciaci funkcí, vedoucí k vytvoření jisté společenské hierarchie. Základ proměny takové prepolitické struktury v politickou můžeme nejspíš vidět v prudce narůstající váze a významu slova při sjednocování pohledů a přístupů nezbytném pro společnou akci, o níž už nemůže rozhodovat jediný muž (náčelník). Tak jako navázání sociálních kontaktů je předpokladem vstupu nemluvněte do světa řeči, je pobyt ve světě řeči podmínkou vstupu do „*polis*“, obce. Záleží ovšem také na povaze řeči, tj. zda jde o *mythos*, nebo o *logos*.

Písek, 5. 12. 81

811205